

Replik är det bästa ordet

AV HANS-LENNART OHLSSON,
AVD. CHEF SJÖHISTORISKA MUSEET

Nej Rune, nu är vi allt inne i en hårklyveridebatt om ordalydelser! Att några skulle vilja marknadsföra sin verksamhet som att man bygger "efterbyggen" tvivlar jag starkt på, om inte annat så av tungvrickningsskäl. Då skulle för övrigt alla kopior kunna betecknas som "efteråpningar"...

Jag vidhåller att ordet replik är det bästa för en grundläggande beskrivning av det som bla de experimentella marinarkeologerna sysslar med. Detta av två skäl:

1. Ordet används både av engelskspråkig och franskspråkig litteratur.

2. Det vore märkligt om vi lät konstvetenskapen ha "monopol" på ett fackuttryck. De är ju för övrigt själva mycket noga med att dubletter av andras verk skall sig-

neras Kopia - får vi då inte heller använda detta ord?

Vid MAS-konferensen i Karlskrona stöddes jag i min utvecklade tes att Repliker kanske bara ska ses som en överbyggande term. Sen finns därunder: kopior (av en befintlig eller möjligen mycket väldokumenterad förlaga), rekonstruktioner (av ett fragmentariskt fynd), hypotetiska rekonstruktioner (tex för att söka finna ut vad hållristningarna föreställde) och så sist men inte minst rena nybyggen. Då skulle man utåt kunna kalla allt för repliker, såväl *Kon-Tiki*, *Helga Holm*, *Aifur* och *Hiorten*, men med en sinsemellan mer detaljerad uppdelning och kanske mest av intresse för oss fackfolk.

Replikbyggande skulle på så sätt kunna vara en enkel och lättöversatt term för det alla dessa projekt håller på med, återskapandet av fartyg och fartygstyper,

framförallt av äldre och många gånger av en svunnen modell.

Men varför jag en gång tog upp detta till debatt i MAS-tidningen var helt enkelt för att förmå alla aktörer att inte tumma på begreppet gentemot allmänheten. Att inte påstå att man byggt ett äkta vikingaskepp med elhyvel och Bosch-borrmaskin, eller att man återskapat en Roslagsjakt (eller framöver en fiol-hjulångare) precis som de en gång såg ut, men ändå lyckats uppfylla Sjöfartsverkets moderna krav. Låt oss bygga mängder av fartyg med alla möjliga intentioner och förlagor, men låt oss ärligt tala om för andra vad som skiljer dem från de tidigare fartygen och hur man med modern maskinpark bearbetat materialet och format skroven. Tillsammans har vi ett folkbildande ansvar och med hjälp av alla våra repliker ett roligt sådant.